

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA EKOLOGIK QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Ikramova Nigina Anvarovna

Toshkent viloyati Olmaliq shaharida
joylashgan 23-DMTT direktor o'rinbosari
Ikramovanigina0@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19816302>

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik qadriyatlarni shakllantirishning pedagogik asoslari yoritilgan. Unda ekologik tarbiyaning mazmuni, ahamiyati va bolalar shaxsini rivojlantirishdagi o'rni tahlil etiladi. Shuningdek, maktabgacha yoshdagi bolalarda tabiatga ongli munosabatni shakllantirishga xizmat qiluvchi samarali metod va vositalar ko'rib chiqiladi. Ekologik qadriyatlarni rivojlantirishda oila va ta'lim muassasasi hamkorligining ahamiyati asoslab beriladi. Maqola natijalari ekologik madaniyatli avlodni tarbiyalashda muhim nazariy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: ekologik qadriyat, ekologik tarbiya, maktabgacha ta'lim, ekologik madaniyat, pedagogik asoslar, tabiatni asrash.

«ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ В ДОШКОЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ»

В данной статье рассматриваются педагогические основы формирования экологических ценностей в дошкольных образовательных организациях. Анализируется содержание и значение экологического воспитания, а также его роль в развитии личности ребенка. Особое внимание уделяется эффективным методам и средствам, направленным на формирование осознанного отношения к природе у детей дошкольного возраста. Обосновывается важность сотрудничества семьи и образовательного учреждения в процессе развития экологических ценностей. Результаты исследования имеют теоретическое и практическое значение для воспитания экологически культурного поколения.

Ключевые слова: экологические ценности, экологическое воспитание, дошкольное образование, экологическая культура, педагогические основы, охрана природы.

“PEDAGOGICAL FOUNDATIONS OF FORMING ECOLOGICAL VALUES IN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS.”

This article examines the pedagogical foundations of forming environmental values in preschool educational institutions. It analyzes the content and significance of environmental education, as well as its role in the development of a child's personality. Special attention is given to effective methods and tools aimed at fostering a conscious attitude toward nature among preschool children. The importance of cooperation between family and educational institutions in the development of environmental values is also substantiated. The results of the study have both theoretical and practical significance for educating an environmentally responsible generation.

Keywords: environmental values, environmental education, preschool education, environmental culture, pedagogical foundations, nature protection.

Kirish. Hozirgi kunda global ekologik muammolar, jumladan atrof-muhitning ifloslanishi, iqlim o'zgarishi, tabiiy resurslarning kamayishi kabi jarayonlar insoniyat oldida jiddiy tahdid sifatida namoyon bo'lmoqda. Bunday sharoitda ekologik ong va madaniyatga ega bo'lgan avlodni tarbiyalash dolzarb vazifalardan biriga aylanmoqda. Shu bois ekologik qadriyatlarni shakllantirish jarayonini erta yoshdan, ayniqsa maktabgacha ta'lim bosqichidan boshlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari bolalarning shaxs sifatida shakllanishida muhim o'rin tutadi. Bu davrda bolalarda atrof-muhitga nisbatan dastlabki tasavvurlar, munosabatlar va xulq-atvor ko'nikmalari shakllanadi. Aynan shu bosqichda tabiatga mehr, uni asrashga bo'lgan ehtiyoj va mas'uliyat hissini singdirish ekologik tarbiyaning asosiy maqsadi hisoblanadi.

Ekologik tarbiya bolalarning nafaqat bilim darajasini oshirish, balki ularning kundalik xatti-harakatlarida ham ekologik madaniyatni namoyon etishga yo'naltirilgan bo'lishi lozim. Bu jarayonda pedagoglar tomonidan qo'llaniladigan zamonaviy metod va vositalar, shuningdek, oila bilan hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur maqolaning maqsadi maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik qadriyatlarni shakllantirishning pedagogik asoslarini yoritish, samarali usul va yondashuvlarni tahlil qilishdan iborat.

Ekologik qadriyat tushunchasi va uning maktabgacha yoshdagi bolaning umumiy tayanch kompetensiyalari bilan integratsiyasi

Ekologik qadriyatlar insonning tabiatga, atrof-muhitga va tabiiy resurslarga nisbatan shakllangan axloqiy, ijtimoiy hamda madaniy munosabatlar tizimini ifodalaydi. Ushbu qadriyatlar insonning tabiat bilan uyg'un yashashi, uni asrab-avaylashi va kelajak avlodlar uchun saqlab qolishiga yo'naltirilgan qarashlar majmuasidir. Ekologik qadriyatlar jamiyatning barqaror rivojlanishida muhim o'rin tutadi, chunki ular inson xulq-atvori va faoliyatini ekologik me'yorlar asosida shakllantiradi.

Maktabgacha yosh davri shaxs ekologik madaniyatining dastlabki poydevori shakllanadigan eng muhim bosqich hisoblanadi. Psixologik-pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bola bu davrda atrof-muhitga hissiy, kognitiv va amaliy munosabatni birgalikda shakllantiradi. Shu sababli ekologik qadriyatlar kompetensiyaviy yondashuv asosida rivojlantirilishi muhimdir.

Kommunikativ kompetensiya orqali ekologik qadriyatlarni shakllantirish

Nutq va muloqot bola tafakkurining rivojlanishida asosiy vosita hisoblanadi. Ekologik ong ham ijtimoiy muloqot jarayonida shakllanadi.

Integratsiya mazmuni:

- Tabiat hodisalari haqida dialogik va monologik nutqni rivojlantirish
- Ekologik mavzularda hikoya tuzish, ertaklarni qayta hikoya qilish
- “Tabiatni asrash”, “Ekologik muammo” mavzularida suhbat va munozaralar
- Ekologik lug'atni boyitish (toza havo, ifloslanish, resurs, chiqindi)

Natijada bola ekologik tushunchalarni og'zaki ifodalash, fikrini asoslash va tabiatga oid kommunikativ madaniyatni egallaydi.

Ijtimoiy kompetensiya orqali ekologik qadriyatlarni shakllantirish

Bola shaxsiy sifatlarni jamoaviy faoliyat orqali o'zlashtiradi. Ekologik qadriyatlar ham ijtimoiy hamkorlikda mustahkamlanadi.

Integratsiya mazmuni:

- Guruh bo'lib ekologik faoliyatlar: daraxt ekish, gulzor yaratish
- “Yashil hudud” loyihalarida ishtirok
- Tabiatni asrash bo'yicha jamoaviy qoidalar ishlab chiqish
- Ekologik mas'uliyatni taqsimlash (sug'orish, tozalash)

Natijada bolada hamkorlik, mas'uliyat va ekologik ijtimoiy xulq-atvor shakllanadi.

Shaxsiy kompetensiya orqali ekologik qadriyatlarni shakllantirish

Maktabgacha yoshda bola “tashabbus” bosqichida bo'lib, mustaqil xatti-harakatlarni o'zlashtiradi. Bu ekologik odatlarning shakllanishiga asos bo'ladi.

Integratsiya mazmuni:

- Tabiatga ehtiyotkor munosabat (o'simlikni sindirmaslik, hayvonlarga zarar yetkazmaslik)
- Resurslarni tejash odatlari (suv, elektr, qog'oz)
- Shaxsiy gigiyena va ekologik tozalik madaniyati
- “Men tabiatni asrayman” refleksiv harakatlari

Natijada bola ekologik xulq-atvorni ichki qadriyat sifatida qabul qiladi.

Bilish (kognitiv) kompetensiya orqali ekologik qadriyatlarni shakllantirish

Maktabgacha yoshda bola sensor-motor va preoperatsional bosqichda bo'lib, tajriba orqali bilimni o'zlashtiradi.

Integratsiya mazmuni:

- Tabiiy jarayonlarni kuzatish (fasllar almashinuvi, ob-havo)
- Ekologik tajribalar (urug' unishi, suvning bug'lanishi)
- Tabiiy resurslar haqida dastlabki bilimlar
- Tabiat hodisalarini tasniflash va solishtirish

Natijada bola ekologik jarayonlarni tushunadi va tabiat qonuniyatlari haqida ilmiy tasavvurga ega bo'ladi.

Tanqidiy fikrlash kompetensiyasi orqali ekologik qadriyatlarni shakllantirish

Zamonaviy konstruktivistik yondashuvga ko'ra, bola bilimni tayyor holda emas, balki tahlil va muhokama orqali quradi. Tanqidiy fikrlash ekologik muammolarni anglashga yordam beradi.

Integratsiya mazmuni:

- Ekologik vaziyatlarni tahlil qilish (“iflos va toza muhit”ni solishtirish)
- Muammoli savollar: “Agar daraxtlar kesilsa nima bo'ladi?”
- Oddiy ekologik yechimlar ishlab chiqish
- Vizual materiallar asosida xulosa chiqarish

Natijada bola ekologik muammolarni anglaydi va oddiy yechimlar taklif qila oladi.

Ekologik qadriyatlarni shakllantirish kompetensiyaviy yondashuv asosida integratsiyalashgan holda amalga oshirilganda, bola:

- ekologik ongga ega bo'ladi
- tabiatga nisbatan ijobiy hissiy munosabat rivojlantiradi
- ekologik xulq-atvorni o'zlashtiradi
- atrof-muhitni muhofaza qilishga yo'naltirilgan shaxs sifatida shakllanadi

Bu jarayon **faoliyat, muloqot, tajriba va refleksiya birligi** asosida amalga oshiriladi va zamonaviy maktabgacha ta’limning kompetensiyaviy modeliga to’liq mos keladi.

Ekologik tarbiyaning pedagogik asoslari

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ekologik tarbiya bolalarda tabiatga ongli munosabatni shakllantirishga qaratilgan tizimli pedagogik jarayon hisoblanadi. Ushbu jarayonning samaradorligi uning ilmiy asoslanganligi, maqsadga yo’naltirilganligi va bolalarning yosh xususiyatlariga mos ravishda tashkil etilishiga bog’liq.

Ekologik tarbiyaning pedagogik asoslari bir qator tamoyillar, metodlar va didaktik yondashuvlarga tayanadi. Avvalo, bu jarayon **uzluksizlik va tizimlilik** tamoyiliga asoslanadi. Ya’ni ekologik tarbiya epizodik emas, balki muntazam ravishda, barcha ta’lim-tarbiya faoliyati jarayonida olib borilishi zarur. Bolalar har kuni o’z faoliyatida ekologik bilim va ko’nikmalarni mustahkamlab borishi lozim.

Yana bir muhim tamoyil – **yosh va individual xususiyatlarni hisobga olishdir**. Maktabgacha yoshdagi bolalar abstrakt tushunchalarni to’liq anglay olmaydi, shuning uchun ekologik bilimlar sodda, tushunarli va ko’rgazmali shaklda berilishi kerak. Bu jarayonda rangli tasvirlar, o’yinlar, ertaklar va amaliy mashg’ulotlar muhim o’rin tutadi.

Ekologik tarbiyada **faoliyatga yo’naltirilgan yondashuv** alohida ahamiyat kasb etadi. Bolalar tabiatni nafaqat kuzatish, balki bevosita ishtirok etish orqali o’rganadi. Masalan, o’simliklarni parvarish qilish, gullarga suv quyish, qushlarga don berish kabi amaliy faoliyatlar orqali bolalarda mas’uliyat hissi shakllanadi. Bu esa nazariy bilimlarning hayotiy ko’nikmaga aylanishini ta’minlaydi.

Shuningdek, ekologik tarbiyaning muhim asoslaridan biri – **tabiat bilan bevosita muloqotdir**. Ekskursiyalar, sayrlar va kuzatishlar orqali bolalar tabiat hodisalarini o’z ko’zi bilan ko’radi, ularni solishtiradi va xulosalar chiqaradi. Bunday tajribalar bolalarda mustaqil fikrlashni rivojlantiradi hamda tabiatga nisbatan ijobiy hissiy munosabatni kuchaytiradi.

Ekologik tarbiya jarayonida **integrativ yondashuv** ham muhim o’rin tutadi. Ya’ni ekologik bilimlar alohida fan sifatida emas, balki nutq rivojlantirish, matematika, tasviriy san’at, musiqa va jismoniy tarbiya mashg’ulotlari bilan uyg’un holda beriladi. Bu esa bolalarda yaxlit dunyoqarashni shakllantirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy pedagogik amaliyotda **interfaol metodlardan** foydalanish ham ekologik tarbiyaning samaradorligini oshiradi. “Aqliy hujum”, rolli o’yinlar, muammoli vaziyatlar yaratish kabi metodlar bolalarning faolligini oshirib, ularni mustaqil fikrlashga undaydi. Shu bilan birga, **axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan** foydalanish (multimedia, animatsion roliklar) ekologik tushunchalarni yanada qiziqarli va tushunarli qilish imkonini beradi.

Ekologik tarbiyaning yana bir muhim jihati – **oila va ta’lim tashkiloti hamkorligidir**. Bolaning ekologik xulq-atvori faqat ta’lim tashkilotida emas, balki uy sharoitida ham mustahkamlanishi lozim. Ota-onalar tomonidan suvni tejash, chiqindilarni to’g’ri tashlash, tabiatga ehtiyotkor munosabat ko’rsatish kabi amaliy harakatlar bolaga ijobiy namuna bo’lib xizmat qiladi.

Shuningdek, ekologik tarbiya jarayonida **milliy va umuminsoniy qadriyatlarga tayanish** muhim ahamiyatga ega. Xalq og’zaki ijodi, milliy an’analar, tabiatga hurmat ruhidagi qadriyatlar bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, ekologik tarbiyaning pedagogik asoslari kompleks yondashuvni talab etadi. Mazkur jarayonni samarali tashkil etish uchun zamonaviy metodlardan foydalanish, bolalarning yosh xususiyatlarini hisobga olish, amaliy faoliyatni keng yo'lga qo'yish hamda oila bilan hamkorlikni mustahkamlash zarur. Bu esa kelajakda ekologik ongli, tabiatga mehr bilan munosabatda bo'ladigan barkamol shaxsni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Ekologik qadriyatlarni shakllantirish usullari

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik qadriyatlarni shakllantirish jarayoni bolalarning yosh xususiyatlari, qiziqishlari va psixologik rivojlanish darajasini hisobga olgan holda tashkil etiladi. Bu jarayonning samaradorligi to'g'ri tanlangan pedagogik usullar va vositalarga bevosita bog'liqdir. Ekologik tarbiya faqat nazariy bilim berish bilan cheklanib qolmay, balki bolalarda tabiatga ongli munosabat, ijobiy hissiyot va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltirilishi lozim.

Ekologik qadriyatlarni shakllantirishda eng muhim usullardan biri bu **kuzatish usuli** hisoblanadi. Kuzatish orqali bolalar tabiatdagi o'zgarishlarni, fasllar almashinuvi, o'simliklarning o'sishi, hayvonlarning xulq-atvorini bevosita idrok etadi. Tabiatni jonli tarzda kuzatish bolalarda qiziqish uyg'otadi va ularda tabiatga nisbatan mehr tuyg'usini kuchaytiradi. Pedagog tomonidan yo'naltirilgan kuzatishlar bolalarning tafakkurini rivojlantiradi va ekologik tushunchalarni mustahkamlaydi.

Yana bir samarali usul – **o'yin faoliyatidir**. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yin yetakchi faoliyat turi bo'lib, ekologik tarbiyada katta ahamiyatga ega. Didaktik o'yinlar, rolli o'yinlar va harakatli o'yinlar orqali bolalar ekologik qoidalarni oson va qiziqarli tarzda o'zlashtiradi. Masalan, “Tabiatni asraymiz”, “Kim tez ajratadi?”, “Yashil do'stlar” kabi o'yinlar bolalarda ekologik ongini shakllantirishga xizmat qiladi.

Amaliy faoliyat ham ekologik qadriyatlarni shakllantirishning muhim usullaridan biridir. Bolalarning o'simliklarni parvarish qilishi, gul ekishi, qushlarga don berishi, guruh xonasini toza saqlash kabi faoliyatlari ularda mas'uliyat va mehnatsevarlikni rivojlantiradi. Amaliy faoliyat orqali bola nafaqat bilib oladi, balki o'zi bajargan harakatlar orqali ekologik qadriyatlarni ichki ehtiyoj sifatida qabul qiladi.

Ekologik tarbiyada **badiiy adabiyot va ertaklar**dan foydalanish ham muhim ahamiyatga ega. Tabiat haqida hikoyalar, ertaklar va she'rlar bolalarda hissiy ta'sirni kuchaytiradi. Badiiy obrazlar orqali tabiatni asrash g'oyasi bolalar ongiga oson singadi. Ayniqsa, hayvonlar va o'simliklar haqidagi ertaklar bolalarda mehr-shafqat va g'amxo'rlik tuyg'ularini rivojlantiradi.

Shuningdek, **tabiat qo'yniga sayr va ekskursiyalar** ekologik qadriyatlarni shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi. Tabiiy muhitda o'tkazilgan mashg'ulotlar bolalarga real hayotiy tajriba beradi. Ular tabiatni bevosita his qiladi, uning go'zalligini anglaydi va uni asrash zarurligini tushunadi. Bunday faoliyatlar bolalarda ekologik dunyoqarashni kengaytiradi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlardan biri sifatida **interfaol metodlar** ham keng qo'llaniladi. “Aqliy hujum”, muammoli vaziyatlar, suhbat va muhokamalar bolalarda mustaqil fikrlashni rivojlantiradi. Masalan, “Agar suv ifloslansa nima bo'ladi?” kabi savollar bolalarni ekologik muammolar haqida o'ylashga undaydi.

Bundan tashqari, **axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish** ham ekologik tarbiya samaradorligini oshiradi. Multfilm, video lavhalar va animatsiyalar orqali

bolalarga ekologik tushunchalar vizual tarzda yetkaziladi. Bu esa ularning qiziqishini oshiradi va bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi.

Ekologik qadriyatlarni shakllantirishda **oila va ta'lim tashkiloti hamkorligi** ham muhim o'rin tutadi. Ota-onalar bolalarga kundalik hayotda ekologik odatlarni singdirishi, pedagoglar esa bu jarayonni metodik jihatdan to'g'ri yo'naltirishi lozim. Uy va bog'cha o'rtasidagi uzviylik ekologik tarbiyaning samaradorligini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, ekologik qadriyatlarni shakllantirish usullari xilma-xil bo'lib, ular o'zaro uyg'unlikda qo'llanganda eng yuqori natijaga erishiladi. Kuzatish, o'yin, amaliy faoliyat, badiiy vositalar va zamonaviy texnologiyalarni birgalikda qo'llash bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishning eng samarali yo'lidir.

Oila va ta'lim tashkiloti hamkorligi

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik qadriyatlarni shakllantirish jarayonining samaradorligi ko'p jihatdan oila va ta'lim tashkilotining uzviy hamkorligiga bog'liqdir. Bola shaxsining dastlabki tarbiyasi, uning dunyoqarashi, xulq-atvori va qadriyatlari eng avvalo oilada shakllanadi. Shu bois ekologik tarbiya jarayoni faqat ta'lim tashkiloti doirasida emas, balki oilaviy muhitda ham davom ettirilishi zarur.

Oila – bolaning birinchi ijtimoiy muhiti bo'lib, unda ota-ona va yaqinlarining shaxsiy namunasi katta tarbiyaviy ahamiyatga ega. Agar ota-onalar kundalik hayotda tabiatga ehtiyotkor munosabatda bo'lsa, suv va elektr energiyasini tejasa, chiqindilarni to'g'ri tashlasa, o'simlik va hayvonlarga mehr bilan yondashsa, bola buni tabiiy hol sifatida qabul qiladi va ushbu xulq-atvorni o'zlashtiradi. Demak, ekologik qadriyatlar eng avvalo oilaviy muhitda amaliy harakatlar orqali shakllanadi.

Ta'lim tashkiloti esa bu jarayonni ilmiy-pedagogik asosda tizimli ravishda rivojlantiradi va mustahkamlaydi. Maktabgacha ta'lim pedagoglari bolalarga ekologik bilimlarni berish bilan birga, ularni amaliy faoliyatga yo'naltiradi hamda ekologik madaniyat elementlarini shakllantiradi. Shu bilan birga, tarbiyachilar ota-onalar bilan hamkorlikda ishlash orqali bolada shakllangan bilim va ko'nikmalarni mustahkamlashga erishadilar.

Oila va ta'lim tashkiloti hamkorligi turli shakllarda amalga oshirilishi mumkin. Jumladan, ota-onalar yig'ilishlari, ochiq mashg'ulotlar, ekologik aksiyalar, “yashil kunlar”, tabiatni asrashga qaratilgan qo'shma tadbirlar shular jumlasidandir. Bunday tadbirlar nafaqat bolalar, balki ota-onalarning ham ekologik ongini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, pedagoglar ota-onalarga metodik tavsiyalar berib borishi muhim ahamiyatga ega. Masalan, uy sharoitida bolaga oddiy ekologik ko'nikmalarni singdirish, suvni tejashni o'rgatish, chiqindilarni ajratish, uy o'simliklarini parvarish qilish kabi faoliyatlar tavsiya etiladi. Bu esa bola uchun nazariya va amaliyotning uyg'unlashuvini ta'minlaydi.

Ota-onalarning ta'lim jarayonida faol ishtiroki bolalarda ekologik qadriyatlarning barqaror shakllanishiga olib keladi. Agar bola bog'chada o'rgangan bilimlarini uyda ham amalda ko'rsa va qo'llasa, bu bilimlar uning ongida mustahkamlanadi va odatga aylanadi.

Shu bilan birga, zamonaviy axborot vositalaridan foydalanish ham hamkorlikni kuchaytiradi. Pedagoglar tomonidan ota-onalarga elektron platformalar, guruhlar yoki ijtimoiy tarmoqlar orqali ekologik tavsiyalar va materiallar yetkazilishi mumkin. Bu esa uzluksiz muloqotni ta'minlaydi va tarbiya jarayonini yanada samarali qiladi.

Xulosa qilib aytganda, oila va ta'lim tashkiloti hamkorligi ekologik tarbiyaning eng muhim shartlaridan biridir. Ushbu hamkorlik qanchalik mustahkam bo'lsa, bolalarda ekologik

qadriyatlar shunchalik chuqur va barqaror shakllanadi. Natijada, tabiatga mehri, mas’uliyatli va ekologik ongga ega bo’lgan avlodni tarbiyalash imkoniyati yaratiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ekologik qadriyatlarni shakllantirish bugungi kunning dolzarb pedagogik vazifalaridan biri hisoblanadi. Ekologik qadriyatlar bolalarda tabiatga mehr, uni asrashga bo’lgan mas’uliyat, ekologik madaniyat va ongni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tahlillar shuni ko’rsatadiki, ekologik tarbiya jarayoni tizimli, uzluksiz va maqsadli tashkil etilganda yuqori samaraga erishiladi. Bu jarayonda kuzatish, o’yin faoliyati, amaliy mashg’ulotlar, badiiy vositalar va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish bolalarda ekologik tushunchalarni mustahkamlashga yordam beradi.

Shuningdek, ekologik qadriyatlarning samarali shakllanishida oila va ta’lim tashkiloti hamkorligi muhim o’rin tutadi. Ota-onalar va pedagoglarning birgalikdagi faoliyati bolalarda ekologik odatlarning barqaror shakllanishini ta’minlaydi hamda ularni kundalik hayotda amaliy qo’llashga zamin yaratadi.

Umuman olganda, maktabgacha yoshdan boshlab ekologik tarbiyani to’g’ri yo’lga qo’yish kelajakda ekologik ongli, tabiatga nisbatan mas’uliyatli va barqaror rivojlanish g’oyalarini qo’llab-quvvatlaydigan avlodni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. “Ilk qadam davlat o’quv dasturi – Toshkent 2026
2. O’zbekiston Respublikasi “Ta’lim to’g’risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
3. O’zbekiston Respublikasi “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to’g’risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2019.
4. Yusupova M.X. *Ekologik tarbiya asoslari*. – Toshkent: Noshir, 2018.
5. Abdullayeva N.R. *Bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirish*. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2020.
6. Qodirova F.R. *Maktabgacha ta’limda innovatsion yondashuvlar*. – Toshkent: Fan, 2021.